

REPUBLIKA HRVATSKA
UPRAVNI SUD U ZAGREBU
Avenija Dubrovnik 6 i 8

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Upravni sud u Zagrebu, po sucu toga suda I. H., uz sudjelovanje B. B., zapisničarke, u upravnom sporu tužitelja X. d.d., Z., kojeg zastupa opunomoćenik N. G., odvjetnik Odvjetničkog društva G. u Z., protiv tuženika Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, Zagreb, Miramarska 24b, radi inspekcijskog nadzora, nakon održane usmene i javne rasprave, 15. travnja 2015.,

p r e s u d i o j e

Odbija se tužbeni zahtjev za poništavanje točke 1.6. i 1.6.1. rješenja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, KLASA: UP/I-041-02/11-03/33, URBROJ: 326-661-12-13 od 27. rujna 2012.

Obrazloženje

Točkom 1. točka 6. osporavanog rješenja tuženika naloženo je tužitelju uspostaviti primjeren i efikasan sustav upravljanja kreditnim rizikom i rizikom koncentracije te unaprijediti proces odobravanja i praćenja ulaganja u zajmove iz imovine za pokriće tehničke pričuve te zajmove iz kapitala i ostalih sredstava s ciljem smanjenja izloženosti prema povezanim osobama (sukladno rješenju Agencije, KLASA: UP/I-041-02/10-03/5, URBROJ: 326-213-10-6 od 22. srpnja 2010.; dalje u izreci: povezane osobe), te je točkom 1 točka 6 točka 1 zabranjeno tužitelju sklapanje novih ugovora o zajmovima te prolongiranje i refinanciranje postojećih zajmova iz imovine za pokriće tehničke pričuve i imovine iz kapitala i ostalih sredstava povezanim osobama u razdoblju od dana primitka ovog rješenja do 31. prosinca 2016. godine.

U pravodobno podnesenoj tužbi tijekom spora tužitelj u bitnome navodi da pobijani dio rješenja smatra neutemeljenim na zakonu zbog nepravilne primjene odredba članka 10. stavka 1. alineje 1. i stavka 2. alineje 6. Zakona o osiguranju te članka 476. stavka 2. Zakona o trgovačkim društvima odnosno zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja te nepravilnog zaključka tuženika da se tužitelj izložio riziku koncentracije zbog ulaganja u zajmove povezanim društvima, polazeći od pretpostavke da su 23 pravne osobe navedene u obrazloženju rješenja (točka 1.6) povezana društva u smislu navedenih odredbi Zakona. Nadalje smatra da je u pobijanom dijelu rješenja tuženik pogrešno primijenio, na datu situaciju, odredbe članka 92., 116. stavak 2. točka 6. i točka 11. Zakona o osiguranju.

Prije svega ističe da zaključak tuženika kako se u konkretnom slučaju radi o povezanim društvima, zbog stvaranja zajedničke poslovne politike i usklađenog djelovanja u namjeri postizanja zajedničkih poslovnih ciljeva, odnosno u smislu povezivanja u tzv. koncern ravnopravnih osoba, tužitelj smatra u potpunosti pogrešnim. S tim u vezi poziva se na mišljenje prof. dr. sc. Z. S.: „Pojam povezanih osoba iz članka 10. Zakona o osiguranju i njegovo tumačenje u svjetlu moguće povezanosti društva X. d.d. s drugim društvima od 14. svibnja 2012. Navodi da predmetno mišljenje u potpunosti pobija pravne stavove tuženika uzimajući kao prvenstveno uporište pravnu stečevinu Europske unije sukladno koje mora biti hrvatsko zakonodavstvo. S tim u vezi citira mišljenje prof. dr. sc. Z. S. te u bitnome ističe da je opći pojam povezanosti sadržan u članku 212. t. (c) (ii) direktive 2009/138 i povezana su društva u kojima jedna osoba ima prevladavajući utjecaj pri donošenju odluka i koja su kumulativna s tim - snažno i održivo financijski povezana. Stoga je, ističe, za postojanje povezanosti uvijek potrebna i postojanje prevladavajućeg utjecaja jedne osobe pri donošenju odluka barem jednoga društva i postojanje snažnih i održivih financijskih veza. Nadalje, navodi da je iz općeg pojma povezanosti proizlazi da je za nastanak pravnih posljedica odnosno posebnih obveza koja povezana društva imaju upravo zato što su povezana, potrebno određeno trajanje povezanosti a budući da društva postaju povezana i prestaju biti povezana proizlazi da odgovor na pitanje jesu li dva ili više društava povezana nije stalan, pa dosljedno

ne mogu biti stalne ni pravne posljedice povezanosti društava. Dosljedno tome, smatra tužitelj, u smislu članka 10. Zakona o osiguranju, odgovor na pitanje jesu li društva povezana, potrebno je davati u vezi s ispunjavanjem posebnih obveza koja društva imaju upravo zato što su povezana, odnosno prigodom ispunjavanja tih obveza. Navodi da zbog stajališta Europskog suda da se i nacionalni propisi moraju tumačiti u svjetlu prava EU taj bi sud i odredbe članka 10. Zakona o osiguranju tumačio u svjetlu prava EU te bi to moglo dovesti do stajališta tog suda da izostanak jednog od dva elementa navedena u zaključku broj 1 znači kako društva nisu povezana. Nadalje navodi da članak 10. Zakona o osiguranju sadrži kriterije povezanosti kojih nema u direktivama EU, a neki kriteriji povezanosti iz članka 10. Zakona o osiguranju nisu u skladu s općim pojmom povezanih društava iz članka 212. t. (c) (ii) direktive 2009/138, ni sa svrhom tog Zakona izraženom u prijedlogu toga Zakona, niti sa svrhom odredbi o povezanim osobama izraženom u preambulama direktiva EU. Smatra da između tužitelja i ostalih društava ne postoji usklađena organizacija, kapitalna isprepletenost, personalna i kapitalna isprepletenost, angažiranje istih osoba, a na koje se poziva obrazloženje rješenja 22. srpnja 2010., dok na povezanost nekih od društava navedenih u izreci predmetnog rješenja 22. srpnja 2010. mogle bi upućivati navodi obrazloženja o planskom usklađenom postupanju, usklađenosti prodajnih politika i prodaje usklađenosti marketinga i istoj investicijskoj politici i istovremenom stjecanju i prijenosu poslovnih udjela, no navodi obrazloženja ne upućuju na to da bi na navedene načine bila povezana sva 23 društva navedena u izreci rješenja od 22. srpnja 2010., stoga navodi tužitelj, obrazloženje rješenja 22. srpnja 2010. ne upućuje na povezanost sva 23 društva navedena u izreci rješenja od 22. srpnja 2010. ističe da, imajući u vidu mišljenje prof. dr. sc. S., grupa postoji kada između dva ili više društava postoje snažne i održive veze, a jedno od tih društava - kroz centraliziranu koordinaciju - vrši vladajući utjecaj na odluke - uključujući - financijske - drugih društava. Nadalje navodi da teza tuženika u konačnosti rješenja od 22. srpnja 2010. kojim je utvrđen stav o povezanosti osoba, samo formalno točna. Naime navedena se teza i utvrđenje iz tog rješenja odnose isključivo na pitanje ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve (o čemu se ovdje ne radi) i donijeto je temeljem Pravilnika o vrstama i obilježjima imovine za pokriće tehničkih pričuva, pravilima za disperziju i ograničenje ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva, njihovom vrednovanju, usklađenosti, pravilima za upotrebu izvedenih financijskih instrumenata te načinu i rokovima izvješćivanja, te se utvrđenje iz rješenja 22. srpnja 2010. ne mogu primjenjivati na druge upravne postupke, pa tako ni na ovaj. U odnosu na pogrešnu primjenu odredaba članka 116. stavak 2. točke 6. i 11. Zakona o osiguranju tužitelj ističe da Zakon propisuje ograničenja „prema jednom zajmoprimcu“ neovisno o elementima eventualne povezanosti s drugim osobama, kao i da se ova ograničenja odnose isključivo za imovinu za pokriće tehničkih pričuva. Dodatno ograničenja ulaganja, navodi tužitelj, također imovine za pokriće tehničkih pričuva u zajmove uvedena su člankom 19. Pravilnika o vrstama i obilježjima imovine za pokriće tehničkih pričuva, pravilima za disperziju i ograničenje ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva, njihovom vrednovanju, usklađenosti, pravilima za upotrebu izvedenih financijskih instrumenata te načinu i rokovima izvješćivanja. Navodi da su pravilnikom ograničena ulaganja na način da društvo za osiguranje po svim vrstama zajmova može odobriti najviše 10% ukupne imovine za pokriće tehničke odnosno matematičke pričuve jednom zajmoprimcu i drugim zajmoprimcima koji su međusobno povezane osobe, ulaganje u imovine u zajmove, a koja služi za pokriće tehničkih pričuva, tužitelj je u cijelosti uskladio s navedenim zahtjevima i rješenjem tuženika od 22. srpnja 2010. Ulaganje iz ostalih sredstava tužitelja nisu ograničena Zakonom o osiguranju te se prilikom njihova ulaganja tužitelj rukovodi općim gospodarskim načelima sigurnosti isplativosti, bilo direktnim ostvarivanjem prinosa od ulaganja kroz kamate na plasmane ili indirektnim povećanjem prihoda od premija osiguranja ostvarenim kroz višegodišnju poslovnu suradnju sa zajmoprimcima, poštujući zahtjeve o upravljanju rizicima navedene u članku 92. Zakona. Dakle, unatoč tvrdnjama tuženika da društvo nije razvilo svijest o upravljanju rizicima te da upravljanje kreditnim rizikom nije u potpunosti primjereno vrsti opsegu i kompleksnosti poslovanja društva tužitelj ostvaruje iznimne poslovne rezultate, ostvarenju kojih se vodi isključivo zakonom. Tužitelj smatra da paušalna ocjena „visokog koncentracijskog rizika“ sama po sebi, a bez činjeničnog utvrđivanja negativnih posljedica na poslovanje društva tužitelja ne može opravdati daljnju zabranu ulaganja u zajmove „do 2016. godine“, tim više što u pobijanom dijelu rješenja tuženik nije dokazao da bi tužitelj povrijedio odredbe članka 92. te članka 116. Zakona o osiguranju. Naime, navodi, i sam se tuženik prilikom navođenja ove kvalifikacije pozvao na odredbe članka 3. stavaka 2. Pravilnika Agencije

donesenih na temelju članka 101. stavaka 1. točke 6. Zakona o osiguranju, koje odredbe isključivo uređuju ulaganja u imovinu za pokriće tehničkih pričuva koju je tužitelj, kako je već ranije navedeno u potpunosti uskladio sa Zakonom i Pravilnikom. Navodi kako su zabranom sklapanja novih ugovora o zajmovima te prolongiranje i refinanciranja postojećih zajmova iz imovine za pokriće tehničke pričuve i imovine iz kapitala i ostalih sredstava povezanim osobama u razdoblju od dana primitka ovog rješenja do 31. prosinca 2016. tužitelju nametnuti stroži kriteriji od onih propisanih Zakonom o osiguranju i Pravilnikom za ulaganje. Naime, smatra tužitelj, dio ulaganja u zajmove po neopravdanom stavu tuženika, povezanim osobama u odnosu na imovinu za pokriće tehničkih pričuva na dan 30. rujna 2012. iznosi 9,98% i u okviru je maksimalno dopuštenih 10%. Smatra da će amortizacijom postojećih zajmova smanjivati se i postotno učešće ovih zajmova u ukupnoj imovini za pokriće, a dodatno i zbog promjene visine tehničkih pričuva u narednim razdobljima, pa je zabranom sklapanja novih ugovora društvu tužitelja onemogućeno održavati visinu ovih ulaganja u okviru Zakonom i Pravilnikom dopuštenih ulaganja. S obzirom na navedeno predlaže provesti dokaz vještačenjem po vještaku financijsko- knjigovodstvene struke radi utvrđenja je li društvo tužitelja u razdoblju na koji se odnosi rješenje poslovalo, odnosno upravljalo rizicima sukladno Zakonu, odnosno je li bilo izloženo značajnom riziku koncentracije. U odnosu na navode tuženika u odgovoru na tužbu ističe da u postupku iz 2010. godine predmetnog nadzora tuženika kod tužitelja nije bio navodni odnos povezanosti s drugim pravnim osobama niti je taj odnos trajno utvrđen da bi ga se moglo koristiti u budućnosti u nedogled. Također navodi da ne stoji niti tuženikov navod kako u odnosu na društva koja navodi kao povezana, nije bilo promjena u odnosu na rješenja od 22. srpnja 2010. jer je nakon njegovog izdavanja iz sudskog registra brisano nekoliko društava.

Nadalje ostaje pri tvrdnji da je tuženik pogrešno primijenio odredbe članka 10. Zakona o osiguranju pri tome se poziva na prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju s konačnim prijedlogom Zakona iz lipnja 2014. godine u kojem je u članku 6. navedenih izmjena i dopuna dano obrazloženje kako su tim člankom određeni odnosi matičnog društva i društva kćeri, a koji odnos ovdje nedostaje. Navodi, da je predmetni prijedlog Zakona oživotvoren u zakonski tekst i objavljen u Narodnim novinama broj 94/14. od 31. srpnja 2014. Nadalje, navodi da o intenciji zakonodavca koju drugačije svjesno primjenjuje tuženik, dostatno govori i činjenica daje 6. ožujka 2015. donesen novi Zakon o osiguranju koji će biti u primjeni od 1. travnja 2015., 1. srpnja 2015. te 1. siječnja 2016., a koji Zakon više ne poznaje „povezane osobe“ na način kako su utvrđene rješenjem Agencije 22. srpnja 2010., koje tuženik neosnovano koristi kao podlogu u ovom sporu pobijanom upravnom aktu. Nadalje, u odnosu na navod tuženika iz odgovora na tužbu vezano uz primjenu određenih direktiva Europske unije tužitelj navodi da je u izvješću Hrvatskog Sabora 2008. godine bilo navedeno kako se tim izmjenama usklađuje zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije. U vezi s učincima direktive i njihovom utjecaju na nacionalnu pravnu kulturu poziva se na mišljenje prof. S. R. i dr. Pored toga ističe kako su navedene direktive na koje se poziva tužitelj preuzete u hrvatsko zakonodavstvo Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju (NN 54/13.), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju (NN 94/14.), a uvjeti za dodatni nadzor na grupnoj osnovi i obuhvat tog nadzora u nacionalnom zakonodavstvu uređeni su Zakonom o osiguranju i Zakonom o financijskim konglomeratima. Nadzor nad „grupom osiguravatelja“ uveden je Zakonom o osiguranju (NN 151/05.), dok je Zakon o konglomeratima (NN 147/08.) na snazi od 1. siječnja 2009. U odnosu na direktivu broj 2009/138/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 25. studenoga 2009. koja je unesena u hrvatsko zakonodavstvo člankom 1.a. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju (Narodne novine 94/14. od 18. srpnja 2014.), a taje izmjena stupila na snagu 8. dana od dana objave u Narodnim novinama, jasno je daje ista od velikog značaja (jer je na snazi) pogotovo s obzirom da naslovni sud ovdje mora odlučiti o valjanosti pobijanog dijela rješenja koji se odnosi na period do 31. prosinca 2016., te podredno o primjenjivosti rješenja tuženika od 22. srpnja 2010. i njegovih zaključaka na ovaj predmet.

Predlaže da Sud tužbu uvaži i poništi točku 1.6. i 1.6.1. osporavanog rješenja.

Tuženik u odgovoru na tužbu u bitnom navodi da je tužitelju tijekom postupka bilo omogućeno izjasniti se o svim činjenicama, okolnostima i pravnim pitanjima važnim za rješavanje upravne stvari te je u tom smislu isti bio pozvan očitovati se na Zapisnik, međutim, navodi, dio Zapisnika o pregledu poslovanja iz kojeg proizlazi pobijani dio rješenja, tužitelj nije osporavao. Ističe da ne prihvaća navode tužitelja da su pri donošenju osporavanog rješenja pogrešno primijenjene odredbe članka 10. stavka 1.

alineja 1 i stavka 2. alineja 6., te odredbe članka 92., 116. stavka 2. točke 6. i 11. Zakona o osiguranju, kao i odredbe članka 476. stavka 2. Zakona o trgovačkim društvima na konkretnu pravnu situaciju. Ističe da tužitelj prije svega osporava stavove tuženika izražene u prethodnom rješenju Agencije od 22. srpnja o postojanju povezanosti društava odnosno povezivanja u tzv. koncern ravnopravnih osoba, a što je utvrđeno rješenjem od 22. srpnja 2010. koje rješenje je pravomoćno, a činjenica pravomoćnosti predmetnog rješenja govori u prilog tome da je tužitelj smatrao činjenično stanje u navedenom postupku u pogledu povezanosti utvrđeno potpuno i pravilno te do sada nije ni na koji način dovedeno u pitanje. U odnosu na mišljenje prof. dr. sc. Z. S. tuženik navodi kako isti u navedenom mišljenju poveznicama utvrđenim rješenjem pristupa selektivno ne prihvaćajući ih u smislu odredbe članka 9. Zakona o općem upravnom postupku, prema kojem službena osoba slobodnom ocjenom utvrđuje koje će činjenice i okolnosti uzeti za dokazane, na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno te na temelju rezultata cjelokupnog postupka, te stoga, autor, smatra tuženik, svjesno zanemaruje činjenice i okolnosti koje zajedno sa osporavanim činjenicama dovode do konačnih zaključaka sadržanih u rješenju od 22. srpnja 2010. Navodi da se u mišljenju kao uporište prvenstveno uzima pravna stečevina Europske unije, prije svega Direktive 98/78, 83/349 i 2009/138 u skladu s čime bi trebalo tumačiti nacionalne propise, a ne kako se navodi u Mišljenju, nacionalnim shvaćanjima. Ističe razliku između uredba i direktivi i njihov utjecaj na nacionalno zakonodavstvo te mogućnost direktne primjene istih, te s tim u vezi ističe da, za razliku od uredbi, direktive imaju neizravan učinak, dok izravni učinak nastupa tek od trenutka kada protekne rok koji je državama članicama ostavljen za njihovu implementaciju, te u odnosu na spomenute direktive, ističe da za Direktivu 2009/138 u najvećem dijelu još ne postoji obveza implementacije unutar EU, te u skladu sa slučajem R. ne može predstavljati osnovu za odgovornost pred EU sudom, te da navedena direktiva još nije prenesena u aktualni Zakon o osiguranju, na temelju kojeg je doneseno rješenje od 22. srpnja 2010., a kojeg autor Mišljenja pobija. Nadalje navodi da zaključak prof. dr. sc. S. da se kod povezanih osoba uvijek radi i treba raditi o financijskoj povezanosti, nije u skladu s primjerice člankom 109. Preambule Direktive 2009/138, koju citira, te zaključuje da se osim financijske povezanosti mogu uzeti u obzir i drugi odnosi koji utječu na povezanost, a što autor Mišljenja ne uzima kao mogućnost. Nadalje, navodi da su bespredmetni navodi Mišljenja prema kojima članak 10. Zakona o osiguranju sadrži kriterije povezanosti kojih nema u Direktivama EU, te ističe daje mišljenje 2010. o ustavnosti odredbi o povezanim osobama isključivo na Ustavnom sudu RH, te ukoliko bi Ustavni sud iste odredbe ukinuo tada bi se eventualno mogli dovesti u pitanje stavovi tuženika, te do tada odredbe o povezanim osobama i dalje proizvode pravne učinke. U odnosu na zaključke iz Mišljenja prema kojima autor istog odriče mogućnost postojanja horizontalnog koncerna, tuženik ističe da je člankom 476. Zakona o trgovačkim društvima predviđeno postojanje horizontalnog i vertikalnog koncerna, a ni odredba članka 10. stavka 2. alineje 6. Zakona o osiguranju, što niti po stavu iz Mišljenja na koje se poziva tužitelj, nije sporno, ne isključuje horizontalni koncern. Nadalje, u odnosu na navod tužitelja da se rješenje od 22. srpnja 2010. odnosilo na povezanost društava a u vezi s pitanjem ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve, te da se ne mogu primjenjivati u postupku koji je prethodio ovom sporu, tuženik ističe da iz općeg pojma povezanosti proizlazi da je nastanak pravnih posljedica odnosno posebnih obveza koje povezana društva imaju upravo zato što su povezana, potrebno određeno trajanje te povezanosti. Upravo iz te činjenice o trajanju povezanosti, a uz uvažavanje činjenice da se radi o kategoriji koja nije stalna tuženik je stava da radi ostvarenja ciljeva zbog kojih se društva povezuju, postoji određena trajnija vaza, te eventualno, ukoliko se činjenično stanje izmjeni u mjeri u kojoj ne odražava izreku pobijanog rješenja, dopušteno je utvrditi povezanost drugih osoba u narednim razdobljima. Nadalje, tuženik navodi da je investicijski portfelj najvažniji dio imovine društva za osiguranje, sastavljen od različitih financijskih instrumenata koje vlasnik drži ili stvara u svrhu investiranja tj. radi ostvarenja dobiti. Sto je više različitih vrijednosnih papira ili sredstava u portfelju, to je tržišni rizik očekivanog profita manji. Cilj ulaganja je stoga, navodi, sredstva prikupljena prodajom ugovora o osiguranju, a koja predstavljaju obvezu društva za osiguranje isplate određenih rizika, transformirati u imovinu različitog stupanja likvidnosti, rizičnosti i profitabilnosti. Reguliranjem financijskog tržišta zakonima i pravilnicima, definirana su dopuštena ulaganja i ograničenja tih ulaganja, kako bi osiguratelji kao financijske institucije koje upravljaju tuđim novcem, mogli uredno ispunjavati svoje obveze prema osiguranicima, a koje proizlaze iz preuzetih obveza isplate osiguranika. Kod izbora ulaganja imovine, društvo za osiguranje dužno je uzeti u obzir vrstu

poslova osiguranja koje obavlja, uz udovoljavanje kriterijima sigurnosti, isplativosti i tržišnosti ulaganja, raznovrsnosti ulaganja te odgovarajuće ročnosti u odnosu na dospijeće obveza iz ugovora o osiguranju. Društvo za osiguranje prilikom ulaganja imovine za pokriće tehničke odnosno matematičke pričuve rukovodi se načelima raznovrsnosti i disperzije ulaganja imovine kojima je cilj očuvanje vrijednosti imovine te ograničenje rizika gubitaka od ulaganja tako da, u okviru zakonskih ograničenja, bilo koja vrsta imovine, tržišta ili druga ulaganja nemaju prevladavajući utjecaj u cjelokupnoj strukturi imovine za pokriće tehničke pričuve, odnosno matematičke pričuve. Kao jedan od kriterija kojima se društvo za osiguranje rukovodi prilikom izbora vrste imovine za pokriće tehničke odnosno matematičke pričuve može biti međudnos između različitih vrsta ulaganja. Tako je Pravilnikom o vrstama i obilježjima imovine za pokriće tehničkih pričuva, pravilima za disperziju i ograničenje ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva, njihovom vrednovanju, usklađenosti, pravilima za upotrebu izvedenih financijskih instrumenata te načinu i rokovima izvješćivanja, točnije člankom 19. stavkom 1. istog propisano da su ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve, osim matematičke pričuve, u zajmove dopuštena u skladu s člankom 115. stavkom 1. točkama 11., 12., 13. i 14., te člankom 116. stavkom 2. točkama 6., 7. i 11. Zakona o osiguranju, a za pokriće matematičke pričuve u skladu s člankom 122. stavkom 1. točkama 9., 10. i 11. i člankom 123. stavkom 2. točkama 6. i 7. Zakona o osiguranju, pod uvjetom da je društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje donijelo pisanu odluku o odobrenju zajma na temelju prethodne provjere potencijalnog zajmoprimca. Prema stavku 2. istog članka Pravilnika u zajmove odobrene jednom zajmoprimcu i drugim zajmoprimcima koji su međusobno povezane osobe, društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, po svim vrstama zajmova iz stavka 1. može odobriti najviše 10 % ukupne imovine za pokriće tehničke odnosno matematičke pričuve. Člankom 20. Pravilnika propisan je postupak odobrenja zajma. Ocjena kreditne sposobnosti potencijalnog zajmoprimca posebno obuhvaća provjeru boniteta za posljednje tri godine, koju društvo za osiguranje, odnosno reosiguranje, vrši godišnje do potpunog povrata o čemu vodi evidenciju, a zajmove, društvo za osiguranje, odnosno reosiguranje, može odobravati samo na temelju pisanog i pravno valjanog ugovora o zajmu, te je dužno pribaviti izjavu zajmoprimca u pisanom obliku u kojem se zajmoprimac odriče svih prava kompenzacije, prava zadržanja te ostalih prava na teret društva za osiguranje, odnosno reosiguranje, osim kod ulaganja imovine za pokriće matematičke pričuve. Imajući u vidu temeljne ciljeve tuženika kao regulatora financijskog tržišta propisanim člankom 13. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, navodi, tuženik je tužitelju zabranio određena ulaganja, i to ne sva, već samo ulaganja putem zajmova povezanim osobama i to zbog načina na koji su ugovori o zajmu zaključivani, izvršavani te činjenice da su isti prolongirani i refinancirani, kao i da su isti odobravani unatoč upitnim bonitetima zajmoprimaca, stoje samo po sebi rizično ulaganje. Navodi da tužitelj u pojedinim procjenama boniteta navodi kako se kod plasmana ne vodi prvenstveno bonitetom zajmoprimaca, već prihodima od komercijalizacije pojedinih nekretnina/projekata, a što upućuje na zaključak, smatra tuženik, o svijesti tužitelja da se putem redovnog novčanog toka zajmoprimaca neće moći naplatiti, te sigurnost povrata mjeri vrijednošću nekretnina danih kao sredstvo osiguranja. Vezano uz način povrata izdanih zajmova navedenim društvima ponavlja navode iz obrazloženja osporavanog rješenja. Iz navedenog tuženik zaključuje da tužitelj nije uspostavio u potpunosti zadovoljavajući proces odobravanja, prolongiranja i praćenja ukupnih ulaganja u zajmove, odnosno da ne upravlja na odgovarajući način kreditnim rizikom te rizikom koncentracije. Ističe da smatra apsurdnim navod tužitelja kojim osporava mogućnost tuženika ocjene rizičnosti bez utvrđenja negativnih posljedica na poslovanje. Navodi da nastupom posljedica koje imaju negativni utjecaj na postizanje ciljeva društva nestaje rizik kao kalkilirana prognoza moguće štete odnosno gubitka, a utvrđenje negativnih posljedica je faza u kojoj ocjena rizičnosti postupanja više nije aktualna, te je cilj tuženika, navodi, pravodobnom reakcijom u smislu detektiranja rizičnog postupanja, spriječiti da do takovih posljedica dođe. Ulaganje u zajmove opisano osporavanim rješenjem zasigurno, smatra, predstavlja rizično ulaganje jer načelo disperzije ulaganja imovine postoji upravo s ciljem da se umanju rizik gubitka za ulagača i to kako u odnosu na vrstu imovine, tako i u odnosu na subjekte u koje se ulaže. Tijekom spora dodaje daje tuženik utvrdio da tužitelj ne umanjuje vrijednosti zajmova niti procjenjuje postoji li objektivan dokaz za isto, odnosno tužitelj nema propisan način niti učestalost provođenja umanjenja vrijednosti financijske imovine sukladno zahtjevima MRS-a 39 točke 58. i 59. iako su utvrđene dužnikove neurednosti u podmirivanju obveza koje se u konkretnim slučajevima odnose na nesposobnost podmirivanja obveza

prema tužitelju s osnove glavnice, kamata i to u ugovorenim iznosima i rokovima, a samo iznimno i povremeno podmiruje po isteku dospijea, pri čemu se ne smatra da urednost dužnika u podmirivanju obveza postoji u slučajevima odobravanja novih u zamjenu za postojeće zajmove ili konstantno prolongiranje istih. Također tužitelj nije provodio pisane analize ulaganja u zajmove vezano za provedbu preventivnih i detektivnih kontrola rizika sukladno internom aktu Proces ulaganja u zajmove te Politici upravljanja kreditnim rizikom te nije razvilo svijest o upravljanju rizicima. Ujedno, navodi, izvještajima interne revizije dostavljenima tijekom nadzora nije obuhvaćen proces ulaganja u zajmove, iako je sukladno Strateškom planu unutarnje revizije za razdoblje 2011.— 2015. interna revizija tužitelja godišnjim planom obvezna najmanje jednom godišnje obuhvatiti ugovaranje poslova osiguranja te ulaganje imovine za pokriće tehničkih pričuva. Također napominje da tužitelj ne osporava točku 1.a. osporavanog rješenja kojom je utvrđeno daje njegov postojeći sustav upravljanja rizicima neadekvatan i nedjelotvoran i u dijelu koji se odnosi na rizik likvidnosti i kreditni rizik. Naime, ističe daje tužitelj, ne samo propustio identificirati visokorizične zajmove, već je u vlastitim procedurama propustio predvidjeti postupanje u slučajevima kada objektivne okolnosti ukazuju na neizvjesnost naplate imovine investicijskih fondova uložene u rizične financijske instrumente. U odnosu na navode tužitelja vezano uz primjenu Direktivi 98/78 i 2009/138 ističe da i uvodne odredbe navedenih direktivi daju mogućnost nacionalnom zakonodavcu da može zakonski urediti odgovarajuće odnose strože, osim, kad i ako iz direktive proizlazi drugačije, a kako je to definirano člankom 10. stavkom 1. alinejom 1. i stavkom 2. Zakona o osiguranju, utvrdivši i mogućnost horizontalne povezanosti koja ne pretpostavlja značajku postojanja prevladavajućeg utjecaja jedne ili više osoba, a koju pak povezanost, po svojoj prirodi niti treba, niti je moguće, tumačiti u vezi s kriterijima za vertikalnu povezanost. Također da je i „novim“ Zakonom o osiguranju, u članku 175. stavku 1. točki 2. propisano da se grupa osiguravatelja sastoji od najmanje dva društva koja su međusobno povezana na način da su ravnopravna i spojena zajedničkim vođenjem sukladno sklopljenim ugovorom ili odredbama statuta ili većina članova uprave ili nadzornih odbora, izvršnih direktora ili drugih rukovoditelja tih društava su iste osobe (horizontalna grupa). Također ističe da je i sam tužitelju godišnjem izvješću o poslovanju za 2013., godišnjih financijskih izvještaja za 2012. i 2013. navodi povezane osobe kako je to utvrđeno rješenjem tuženika od 22. srpnja 2010., a činjenica daje tužitelj koncern utvrđena je više puta i pred tuženikom i pred drugim neovisnim tijelima.

Predlaže da sud tužbeni zahtjev odbije kao neosnovan.

Ocjenjujući zakonitost osporavanog rješenja Sud je izvršio uvid u spis kao i spis tuženika koji sadrži podatke o činjeničnom stanju utvrđenom u upravnom postupku te je održao usmenu i javnu raspravu.

Na temelju razmatranja svih činjeničnih i pravnih pitanja, Sud ocjenjuje da tužbeni zahtjev nije osnovan.

Iz podataka spisa predmeta proizlazi da je tuženik obavio neposredni nadzor nad poslovanjem tužitelja u dijelu upravljanja rizicima u poslovnom procesu osiguranja te u procesu ulaganja u zajmove, o čemu je sastavljen Zapisnik od 22. ožujka 2012.

U predmetnom postupku, između ostalog, utvrđeno je daje tužitelj uspostavio proces ulaganja u zajmove na način da je gotovo 100% zajmova osiguranih založnim pravom na nekretnini, odnosno prijenosom prava vlasništva odobrilo povezanim osobama prema pravomoćnom i konačnom rješenju Agencije Klasa: UP/I-041-02/10-03/5, Urbroj: 326-213-10-6 od 22. srpnja 2010. (dalje u tekstu: rješenje od 22. srpnja 2010.), čime se izložilo značajnom riziku od koncentracije. Naime tuženik je, pozivajući se na pravomoćno i konačno rješenje od 22. srpnja 2010. u obrazloženju osporavanog rješenja naveo da su tužitelj i društva poimence navedena u dijelu obrazloženja osporavanog rješenja koji se odnosi na točke 1.6. i 1.6.1., a koje točke tužitelj osporava tužbom, povezana zajedničkim vođenjem, upravljanjem i kapitalom tako da zajedno stvaraju poslovnu politiku i djeluju usklađeno u namjeri postupanja zajedničkih poslovnih ciljeva prema članku 10. stavku 1. alineji 1. Zakona o osiguranju. Također je navedeno da su društva prema članku 10. stavku 2. alineji 6. Zakona o osiguranju povezana, tako da čine koncern ravnopravnih osoba sukladno članku 476. stavku

2. Zakona o trgovačkim društvima, jer su ista povezana jedinstvenim vođenjem, upravljanjem, kapitalom i na drugi način tako da zajedno stvaraju poslovnu politiku i djeluju usklađeno u namjeri postizanja zajedničkih poslovnih ciljeva. Nadalje, utvrđeno je da ne postoji pisani ugovor temeljem kojeg povezana

društva zajednički nastupaju te je stoga rješenjem od 22. srpnja 2010. utvrđeno postojanje faktičnog koncerna koji je nastao na temelju faktične snage usklađenog postupanja, pri čemu je cilj povezivanja stvaranje zajedničke poslovne politike i postignuće zajedničkih poslovnih ciljeva zajedničkim korištenjem stručnih, tehnoloških i financijskih resursa u obavljanju poslova osiguranja te u drugim poslovima usko vezanim u osiguranje vozila, imovine, životnog i zdravstvenog osiguranja te drugih financijskih usluga (Bankarske usluge, osiguranje, ulaganje u investicijske fondove, usluge investicijskog društva). Navedeno, zaključeno je, potvrđuju utvrđena bitna područja poslovanja i to organizacija, personalne politike, prodaja i prodajne politike, marketing te investicijske i financijske politike, na kojim područjima povezana društva djeluju zajednički u planiranju, provođenju i kontroli bitnih područja poslovanja, bez obzira na pravnu samostalnost pojedinih društava koncerna i to kao gospodarska cjelina u kojoj postoji trajno i ujednačeno jedinstveno vođenje.

Naime, tužitelj ne osporava navod tuženika da je rješenje od 22. srpnja 2010. konačno i pravomoćno, ne dovodi u sumnju niti utvrđeno činjenično stanje u vezi sa davanjem zajmova društvima na način kako je to navedeno u obrazloženju osporavanog rješenja već mu je osnovni prigovor da je u predmetnom rješenju pogrešno primijenjena odredba članka 10. stavka 1. alineje 1. i stavka 2. Zakona o osiguranju, te članka 476. stavka 2. Zakona o trgovačkim društvima te daje pogrešno zaključeno da se tužitelj izložio riziku koncentracije zbog ulaganja u zajmove povezanim društvima, polazeći od pretpostavke da se radi o povezanim društvima u smislu navedenih odredaba zakona, kao i da je tuženik na datu situaciju pogrešno primijenio odredbe članka 92. 116. stavka 2. točke 6. i točke 11. Zakona o osiguranju.

Člankom 10. stavkom 1. Zakona o osiguranju (Narodne novine, broj: 151/05., 87/08. i 82/09.), koji se u konkretnom slučaju primjenjuje, propisano je da su povezane su osobe, u smislu ovoga Zakona, samostalne osobe koje su međusobno povezane na jedan od sljedećih načina:

- upravljanjem, kapitalom ili na koji drugi način tako da zajedno stvaraju poslovnu politiku i djeluju usklađeno u namjeri postizanja zajedničkih poslovnih ciljeva,
- jedna osoba ima mogućnost usmjeravati drugu ili bitno utjecati na nju pri odlučivanju o financiranju i poslovanju,
- poslovanje jedne osobe, odnosno njezini rezultati poslovanja mogu u značajnoj mjeri utjecati na poslovanje odnosno na rezultate poslovanja druge osobe.

Stavkom 2. istog članka Zakona propisano je da se povezanim osobama, u smislu ovoga Zakona, smatraju i osobe međusobno povezane:

- kao članovi uže obitelji,
- kao članovi uprave, nadzornog odbora ili prokuristi te članovi uže obitelji tih osoba,
- kao osobe zaposlene na temelju ugovora o radu s posebnim uvjetima te članovi uže obitelji tih osoba,
- tako da jedna osoba, odnosno da osobe koje se smatraju povezanimama sukladno drugim točkama ovoga članka zajedno, posredno ili neposredno sudjeluju u drugoj osobi,
- tako da u obje osobe sudjeluje ista osoba, odnosno osobe koje se smatraju povezanimama sukladno drugim točkama ovoga članka,
- tako da čine koncern u smislu Zakona o trgovačkim društvima.

Člankom 476. stavkom 1. Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine, broj: 111/93., 34/99., 118/03., 107/07., 146/08. i 137/09.) propisano je da ako se vladajuće i jedno ili više ovisnih društava objedine jedinstvenim vođenjem od strane vladajućega društva, ona čine koncern, a pojedinačna društva su društva koncerna. Smatra se da su jedinstvenim vodstvom objedinjena društva među kojima je sklopljen ugovor o vođenju poslova društva (članak 479.) ili od kojih se jedno društvo priključuje drugome (članak 503.). Pretpostavlja se da ovisno i vladajuće društvo čine koncern.

Stavkom 2. istog članka Zakona o trgovačkim društvima propisano je da ako su pravno samostalna društva, a da jedno nije ovisno o drugome, spojena zajedničkim vođenjem, ona čine koncern, a pojedinačna društva su društva koncerna.

Naime, iz podataka spisa predmeta proizlazi da je odnos između tužitelja i društava navedenih na strani 17. obrazloženja osporavanog rješenja utvrđen kao odnos povezanosti, odnosno da se radi o povezanim društvima u smislu članka 10. stavka 1. alineji 1. i članka 10. stavka 2. alineji 6. Zakona o

osiguranju u vezi s člankom 476. stavku 2. Zakona o trgovačkim društvima, i to rješenjem tuženika od 22. srpnja 2010., te je navedeni odnos povezanosti obrazložen i u osporavanom rješenju tuženika. Iz cjelokupno provedenog postupka proizlazi da tužitelj ne osporava pravomoćnost navedenog rješenja tuženika. Također, po ocjeni ovog suda, tužitelj nije doveo u sumnju da je, u razdoblju za koje je vršen nadzor poslovanja tužitelja i u kojima je ocjenjivana izloženost riziku koncentracije, u odnosu tužitelja prema društvima kojima su predmetni zajmovi odobravani, došlo do bitnih promjena koji bi utjecali na zaključak da se radi o povezanim osobama, a kako je to zaključeno rješenjem od 22. srpnja 2010. Ovo stoga što činjenica da su neka od društava naknadno brisana iz sudskog registra, ne utječe na zaključak da su ista, u trenutku odobravanja zajmova, bila u odnosu povezanosti u smislu citiranih odredbi zakona, a što isti, po ocjeni ovog suda nije s uspjehom osporio.

Naime, imajući u vidu citirane odredbe Zakona o osiguranju i Zakona o trgovačkim društvima, činjenicu da se radi o postupku nadzora nad poslovanjem tužitelja, koji postupak je proveden u 2012. godini, daje osporavanim dijelom rješenja obuhvaćena provjera izloženosti tužitelja prema povezanim osobama vezano za ulaganje u zajmove sa stanjem na dan 30. rujna te sa stanjem na dan 31. prosinca 2011., po ocjeni ovog suda, pravilan je zaključak tuženika da se u konkretnom slučaju radi o povezanim društvima, a kako je to navedeno u obrazloženju osporavanog rješenja, te da je pravilan zaključak tuženika da međusobna financijska povezanost nije jedini uvjet da bi se društva smatrala povezanim, kao i da je pravilno tuženik na konkretnu pravnu situaciju primijenio odredbe članka 10. stavka 1. alineje 1. i članka 10. stavka 2. alineje 6. Zakona o osiguranju u vezi sa člankom 476. Zakona o trgovačkim društvima.

Naime, prema stavu ovog suda, odredbe članka 10. stavka 1. alineje 1. i članka 10. stavka 2. alineje 6. Zakona o osiguranju u vezi s člankom 476. stavkom 2. Zakona o trgovačkim društvima moguće je interpretirati u skladu s navedenim Direktivama na koje se poziva tužitelj. Ovo stoga što iz uvodne odredbe (6) Direktive 98/78/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 1998 o dodatnom nadzoru društava za osiguranje u grupi osiguravatelja proizlazi da se određenim odredbama ove Direktive utvrđuju minimalni standardi; budući da matična država članica može utvrditi stroža pravila za društva za osiguranje koja su dobila odobrenje za radi njezinih nadležnih tijela. Također iz odredbe (99)

Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) proizlazi da nadzor grupe treba se u svakom slučaju primjenjivati na razini krajnjeg matičnog društva koje ima svoje sjedište u Zajednici. Ipak, države članice trebale bi svojim nadzornim tijelima omogućiti da nadzor grupe primjenjuju na ograničeni broj nižih razina kad to smatraju potrebnim.

Nadalje, odredbom članka 160. stavka 1. točke 8. Zakona o osiguranju propisano je da nadzorno tijelo donosi rješenje kojim nalaže društvu za osiguranje otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti ako u postupku nadzora nad društvom za osiguranje utvrdi da društvo za osiguranje krši druge odredbe ovoga Zakona odnosno na temelju njega donesenih propisa, odnosno odredbe drugih zakona kojima se uređuje poslovanje društava za osiguranje.

Naime, člankom 92. stavkom 1. Zakona o osiguranju propisano je da Društvo za osiguranje dužno je održavati razinu kapitala adekvatnu opsegu i vrstama poslova osiguranja koje obavlja te s obzirom na rizike kojima je izloženo (adekvatnost kapitala), stavkom 2. istog članka Zakona propisano je da je društvo za osiguranje dužno poslovati na način da rizici kojima je izloženo u pojedinačnim, odnosno svim vrstama poslova osiguranja koje obavlja ne prijeđu vrijednosti ili granice propisane ovim Zakonom te na temelju njega donesenim propisima, stavkom 3. istog članka Zakona propisano je da je društvo za osiguranje dužno je poslovati tako da je sposobno pravodobno ispuniti dospjele obveze (načelo likvidnosti) te na način da je trajno sposobno ispunjavati sve svoje obveze (načelo solventnosti), dok je stavkom 4. propisano da društvo za osiguranje mora imati razrađene politike i procedure za identificiranje, mjerenje i praćenje rizika kojima je izloženo u svojem poslovanju.

Člankom 17. Zakona o osiguranju propisano je da je društvo za osiguranje dužno poslovati po ekonomskim načelima, pravilima struke osiguranja i aktuarske struke, držati se dobrih poslovnih običaja i poslovnog morala.

Stavkom 2. istog članka Zakona propisano je da društvo za osiguranje dužno je poslovati sukladno

načelu opreznog i savjesnog gospodarstvenika.

Člankom 29. stavkom 2. Zakona propisano je da članovi uprave društva za osiguranje moraju osigurati praćenje rizika kojima je izloženo društvo za osiguranje kod poslovanja te donijeti odgovarajuće mjere kojima će društvo za osiguranje ograničavati rizike.

Člankom 19. Stavkom 1. Pravilnika o vrstama i obilježjima imovine za pokriće tehničkih pričuva, pravilima za disperziju i ograničenje ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva, njihovom vrednovanju, usklađenosti, pravilima za upotrebu izvedenih financijskih instrumenata te načinu i rokovima izvješćivanja (Narodne novine, broj: 119/09., 155/09., 1/12.), propisano je da ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve, osim matematičke pričuve, u zajmove dopuštena su u skladu sa člankom 115. stavkom 1. točkama 11. do 14. i člankom 116. stavkom 2. točkama 6., 7., 9. i 11. Zakona, a za pokriće matematičke pričuve u skladu sa člankom 122. stavkom 1. točkama 8. do 11. i člankom 123. stavkom 2. točkama 6. i 7. Zakona, pod uvjetom daje društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje donijelo pisanu odluku o odobrenju zajma na temelju prethodne provjere potencijalnog zajmoprimca.

Stavkom 2. istog članka Pravilnika propisano je da u zajmove odobrene jednom zajmoprimcu i drugim zajmoprimcima koji su međusobno povezane osobe, društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, po svim vrstama zajmova iz stavka 1. ovoga članka, može odobriti najviše 10% ukupne imovine za pokriće tehničke odnosno matematičke pričuve, pri čemu je ocjena kreditne sposobnosti potencijalnog zajmoprimca posebno obuhvaća provjeru boniteta za posljednje tri godine. Društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje provjerava bonitet godišnje do potpunog povrata zajma, o čemu vodi evidenciju (stavak 4.), te sukladno odredbi članka 20. Pravilnika društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje može odobravati zajmove samo na temelju pismenog i pravno valjanog ugovora o zajmu pri čemu je isti dužan pribaviti izjavu zajmoprimca u pismenom obliku u kojem se zajmoprimac odriče svih prava kompenzacije, prava zadržanja te

ostalnih prava na teret društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje, osim kod ulaganja imovine za pokriće matematičke pričuve u skladu sa člankom 122. stavkom 1. točkom 8. Zakona.

Iz spisa predmeta proizlazi da ukupna ulaganja tužitelja u zajmove osigurane založnim pravom na nekretnini, odnosno prijenosom prava vlasništva povezanim društvima na dan 30. rujna 2011. iznose ukupno 822.831.038 kn što čini 99,21% ukupnog portfelja zajmova osiguranih založnim pravom na nekretnini tužitelja (ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve i ulaganja imovine iz kapitala i ostalih sredstava). Također proizlazi da ukupna ulaganja tužitelja u zajmove osigurane založnim pravom na nekretnini odnosno prijenosom prava vlasništva povezanim osobama na dan 31. prosinca 2011. iznose ukupno 849.1378.172 kn što čini 99,32% ukupnog portfelja zajmova osiguranih založnim pravom na nekretnini tužitelja (ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve i ulaganja imovine iz kapitala i ostalih sredstava).

Iz spisa predmeta nadalje proizlazi, a u odnosu na zajmove iskazane kao ulaganje imovine za pokriće tehničke pričuve, a za koje tužitelj posjeduje pisane izjave kojima se zajmoprimac odriče svih prava kompenzacije, zadržanja ili ostalih prava na teret tužitelja vezano za povrat zajma, daje tužitelj, tijekom 2010. i 2011. vršilo kompenzacije, a što tužitelj niti ne dovodi u sumnju. Naime, imajući u vidu da je odredbom članka 20. stavka 2. Pravilnika propisano da društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje dužno je pribaviti izjavu zajmoprimca u pismenom obliku u kojem se zajmoprimac odriče svih prava kompenzacije, prava zadržanja te ostalih prava na teret društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje, osim kod ulaganja imovine za pokriće matematičke pričuve u skladu sa člankom 122. stavkom 1. točkom 8. Zakona, kao i svrhu navedene odredbe pravilan je zaključak tuženika da je tužitelj protivno navedenoj odredbi Pravilnika protupravno sklapalo izjave o kompenzaciji i stavljalo van snage izjavu u smislu članka 20. stavka 2. Pravilnika, te s obzirom da je tužitelji dalje izvršavao kompenzacije na ime glavnice i kamata da je time povrijedio citiranu odredbu Pravilnika.

Nadalje je utvrđeno da sredstva po predmetnim zajmovima najvećim dijelom nisu isplaćivana (nema novčanog toka) već su ista odobravana putem donosa sa drugih Ugovora o zajmu istog zajmoprimca, pripisima kamata glavnica istog zajma ili drugih zajmova istog zajmoprimca, kompenzacijama te manjim dijelom putem isplata.

Također je utvrđeno da se rokovi povrata zajmova prolongiraju putem dodataka Ugovora bez pisanih analiza, odnosno obrazloženja prolongata, dok je tek početkom 2012, sukladno otplatnim

planovima započeta otplata pojedinih zajmova na način da je ostvaren novčani tok, što tužitelj ne dovodi u sumnju.

Nadalje, utvrđeno je da se kamate zajmovima pripisuju glavnica zajmova ili glavnica drugih zajmova istog zajmoprimca ili se zatvaraju kompenzacijama, odnosno do početka 2012. nije bilo novčanog toka, što tužitelj ne dovodi u sumnju.

Također, tužitelj se prilikom odobravanja zajmova te prolongiranja otplate istih nije vodilo bonitetom zajmoprimca, odnosno povratom zajmova temeljem financijske snage zajmoprimca, već se sigurnost povrata prvenstveno mjeri vrijednošću nekretnina koje služe kao kolateral (hipoteka) te komercijalizaciji istih, a očito je da se tužitelj iz redovnog novčanog toka zajmoprimca ne bi mogao naplatiti te da bi se naplatio tek u dužem vremenskom periodu, što tužitelj ne dovodi u sumnju, a što je u suprotnosti sa ekonomskim načelom sadržanim u članku 17. stavku 1. Zakona o osiguranju.

Nadalje, utvrđeno je da tužitelj nema propisan način i učestalost provođenja umanjenja vrijednosti financijske imovine sukladno zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 točke 58. i 59. iako su utvrđene dužnikove neurednosti u podmirivanju obveza koje se u konkretnim slučajevima odnose na nesposobnost podmirivanja obveza prema društvu s osnove glavnice i kamata i to u ugovorenim rokovima, a samo iznimno i povremeno podmiruje po isteku dospijea, što tužitelj ne dovodi u sumnju.

Utvrđeno je da tužitelj ne provodi pisane analize ulaganja u zajmove vezano za provedbu preventivnih i detektivnih kontrola rizika sukladno internom aktu Proces ulaganja u zajmove te Politici upravljanja kreditnim rizikom, te je utvrđen izraženi rizik koncentracije u smislu ukupne izloženosti Društva prema zajmoprimcima-povezanim društvima, pri čemu je utvrđena najveća izloženost prema zajmoprimcu E. d.o.o. na dan 30. rujna 2011. i zajmoprimcu T. d.o.o. na dan 31. prosinca. 2011.

Imajući u vidu sve navedeno, kao i citirane odredbe Zakona i Pravilnika, pravilan je zaključak tuženika izražen u obrazloženju osporavanog rješenja da tužitelj nije uspostavio u potpunosti zadovoljavajući proces odobravanja, prolongiranja i praćenja ukupnih ulaganja u zajmove, odnosno da ne upravlja na odgovarajući način kreditnim rizikom te rizikom koncentracije, te da upravljanje kreditnim rizikom nije u potpunosti primjereno vrsti, opsegu i kompleksnosti poslovanja te je potrebno poboljšati kreditni proces s ciljem efikasnijeg upravljanja i identifikacije kreditnog rizika, a da ulaganja u zajmove povezanim društvima predstavljaju jedan rizik, odnosno rizik koncentracije, a kojim tužitelj nije na odgovarajući način upravljalo, čime je povrijeđena odredba članka 29. stavka 2. Zakona o osiguranju, te je tužitelju, u skladu sa ovlaštenjem iz članka 160. stavka 1. točke 8. Zakona o osiguranju naložilo tužitelju kao u osporavanim točkama 1.6. i 1.6.1. rješenja.

Konačno, sud je odbio dokazni prijedlog za provođenjem vještačenja po vještaku financijsko-knjigovodstvene struke na okolnost je li društvo tužitelja u razdoblju na koje se odnosi rješenje poslovalo, odnosno upravljalo rizicima sukladno zakonu, odnosno je li bilo izloženo značajnom riziku koncentracije, ocijenivši ga nesvrshodnim, budući da se istim ne predlaže utvrđivanje kakve relevantne činjenice, pri čemu je na sudu ocjena je li tužitelj poslovao u skladu sa zakonom.

Također sud je odbio prijedlog tužitelja da tužba ima odgodni učinak imajući u vidu sadržaj odredbe članka 26. Zakona o upravnim sporovima kao i činjenicu da tužitelj u prijedlogu nije učinio vjerojatnim na koji način bi mu izvršenjem spornog dijela osporavanog rješenja nastala šteta i u čemu bi se ista sastojala, odnosno nije učinio vjerojatnim da bi se radilo o šteti koja ima karakter teško nadoknadive štete, a što je jedan od uvjeta za donošenje odluke da tužba ima odgodni učinak.

Imajući u vidu navedeno, osporavanim dijelom rješenja tuženika, nije povrijeđen zakon na štetu tužitelja, te je stoga temeljem odredbe članka 57. stavka 1. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj: 20/10., 143/12. i 152/14.) odlučeno kao u izreci.

U Zagrebu, 15. travnja 2015.

Sudac: I. H. ,v.r.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ove presude dopuštena je žalba Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske. Žalba se podnosi putem ovog suda, u dovoljnom broju primjeraka za sud i sve stranke u sporu, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba odgađa izvršenje presude (članak 66. i članak 70. Zakona o upravnim sporovima).

DNA:

1. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, 10 000 Zagreb, Miramarska 24b
2. U spis